

สารย biodata ฉบับที่ 47

สกว. กับงานวิจัยใน 3 จชต. (3)

ตอนชาวบ้านทำวิจัย AAR 5,000 บาท

เรียน สมาชิก biodata ทุกท่าน

ย

ย ย ย ย ย ย โ สาร biodata โ วันนีถึงคราวไขข้อสงสัยเรื่อง AAR (Alternative Activity Research) แล้วครับ

ย ย ย ย ย ย เมื่อวันก่อน สกว. ได้พบกับผู้บริหารภาครัฐระดับจังหวัด ท่านบอกว่ามหาวิทยาลัยต้องหันมาหาความจริงของเหตุการณ์ภาคใต้ เพื่อเราจะแก้ปัญหาได้ถูกย พวกเราเอง (หมายถึงผู้อยู่ในวงการวิจัย) ก็ทราบดีว่าความรู้จากการวิจัยของเราเรื่องนี้มีน้อยมากย ต่างคนต่างพูดกันไปตามความรู้ (บางทีเป็นความเข้าใจ ซึ่งยังไม่ทราบว่าถูกหรือผิด) เทาที่มีอยู่ย บางทีสมอารมณ์เข้าไปด้วยย คนที่อยู่ไกลพื้นที่ก็ไม่เข้าใจเรื่องการอยู่ร่วมกันในพื้นที่แบบพหุวัฒนธรรม (แถมคนเหล่านี้ยังเป็นคนกำหนดนโยบายการแก้ปัญหาอีกด้วย)ย นอกจากที่ สกว. ให้นักวิชาการหาความรู้จากพื้นที่ดังที่เล่าใน โ สาร biodata โ ฉบับที่ 46 แล้วย ย สกว. ได้ให้ความสนใจกับคนที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่ได้ทำวิจัยด้วยตัวเองย สมาชิก โ สาร biodata โ น่าจะเข้าใจได้ว่าเป็นเรื่องท้าทายมากย ลำพังเอาชีวิตให้รอดไปถึงพุงนี้ก็ยากแล้วย เหตุใดจึงต้องมาเพิ่มความยากให้กับชีวิตโดยการทำวิจัยอีก

ย

ย ย ย ย ย ย เมื่อปี 2549 สกว. เริ่มพัฒนาแนวคิดรูปแบบการสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อพัฒนาทั้งพื้นที่ หรือเรียกย่อๆ ว่างาน ABC- R (Area-Based Collaborative Research) เพื่อให้มีการใช้ข้อมูลและความรู้ในการกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมกับการพัฒนาของจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทย (เรื่องงาน ABC-R นี้เล่ามาแล้วใน โ สาร biodata โ ฉบับก่อนๆย หาอ่านได้จาก <http://biodata.trf.or.th>)

ย ย ย ย ย ย พื้นที่ 3 จชต. เป็นพื้นที่หนึ่งที่ สกว. เลือกเป็นพื้นที่การทำงานแบบ ABC-Rย เมื่อทำงานมาได้ระยะหนึ่งก็พบข้อจำกัดในการทำงานที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆย เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีสถานการณ์พิเศษย ที่ทำให้เราขาดกระบวนการและกลไกการทำงานที่เข้าถึงชุมชนต่างๆได้ย นอกจากเริ่มพัฒนา โ นักวิจัยผู้กล้าโ ในพื้นที่ดังที่เล่ามาแล้วในฉบับก่อนแล้วย สกว. ต้องคิดหารูปแบบการทำงานวิจัยแบบใหม่ย และเรียกว่า เรียกว่า โ การวิจัยกิจกรรมทางเลือก (AAR)โ โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่กลางปี 2550ย ที่ให้ชุมชนทำกิจกรรมร่วมกันบนพื้นฐานความต้องการร่วมกันของชุมชน ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ศาสนธรรมและบริบทของแต่ละพื้นที่ (ฟังดูเหมือนไม่ใช่วิจัยใช่ใหมครับ)

ย ย ย ย ย ย การสนับสนุนการวิจัยแบบ ABR ได้กำหนดเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- 1.ย ย ย ย ย ย ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและบริหารจัดการร่วมกันย โดยเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนเพื่อนำไปสู่การฟื้นฟูความสัมพันธ์ การสร้างบรรยากาศที่ดี (feel good) ให้กลับมา และสร้างความเชื่อมั่นที่มีต่อกันระหว่างคนในชุมชนด้วยกันเองและกับคนนอกชุมชน
- 2.ย ย ย ย ย ย เป็นกิจกรรมที่แก้ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายผ่านกิจกรรมที่ดำเนินการที่ละขั้นตอนย เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ยั่งยืนต่อไป
- 3.ย ย ย ย ย ย กลุ่มเป้าหมายคือ เด็กกำพร้า/เยาวชน/สตรีและผู้นำศาสนา โดยเน้นกิจกรรมด้านอาชีพ/การศึกษา

ย

ย ย ย ย ย ย เป้าหมายที่สำคัญคือข้อ 1 ที่สร้างความสัมพันธ์/บรรยากาศที่ โ feel goodโ ระหว่างกัน (เหตุการณ์ในพื้นที่ทำให้คนโหยหาสิ่งนี้มาก) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นที่มีต่อกันระหว่างคนในชุมชนด้วยกันเองและกับคนนอกชุมชน ซึ่งน่าจะนำไปสู่การเสริมความเข้มแข็งของการช่วยเหลือด้วยตนเองในชุมชน (social services)ย ทั้งนี้เพราะเขาพึ่งคนนอก (ที่ไม่ใช่คนพื้นที่) ไม่ได้เลยย ย

ย ย ย ย ย ย งานวิจัยรูปแบบนี้เป็นงานวิจัยที่ต่างจากงานวิจัยโดยทั่วไปย ที่ขั้นตอนการทำงานจะแยกทำทีละกิจกรรมย แต่ละกิจกรรมใช้เวลาไม่นานนักย อาจเป็น 1วัน 1 สัปดาห์ หรือ 1 เดือน ก็ได้ย โดยคิดวางแผนการเลือกกิจกรรมการดำเนินการร่วมกันย และทุกๆ กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจะมีเวทีแลกเปลี่ยนการทำงานร่วมกันเป็นระยะๆ เช่น ทุก 3 เดือน เพื่อสรุปบทเรียนร่วมกันย ย

หลังจากนั้นก็อาจคิดกิจกรรมต่อและลงไปปฏิบัติร่วมกันอีกย ย เมื่อทำกิจกรรมต่างๆ ไปได้สักระยะหนึ่ง
ก็นำมาเชื่อมร้อยให้ต่อเนื่องกันโดยมีการสังเคราะห์ให้เข้าใจร่วมกันว่าย กิจกรรมนั้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ความรู้สึก feel good
และฟื้นฟูความเชื่อมั่นที่มีต่อกัน (เนื่องงานวิจัยซ่อนอยู่ตรงนี้ โดยคนทำเองก็ไม่ว้าว!!)ย จบงานแล้วก็ได้โครงการวิจัยปกติ (ที่ดูไม่ปกติ)ย ย
ตัวอย่างกิจกรรมที่ชุมชนทำร่วมกัน เช่น กิจกรรมการเลี้ยงน้ำชาในวันรอมฎอนย กิจกรรมการจัดอบรมให้ความรู้ด้านศาสนาสำหรับเด็กเยาวชน
การเย็บเยียนและให้กำลังใจกลุ่มสตรีและเด็กกำพร้า ฯลฯย ย

ย ย ย ย ย ย หากจะเปรียบเทียบกันแล้วเราจะพบความคล้าย (หรือต่างกัน) ดังตารางย ย ย งานวิจัยปกติ งานวิจัยแบบ AAR

เป้าหมายย ความรู้ย การปรับปรุงความสัมพันธ์และความรู้สึกต่อกันในสถานการณ์ไม่ปกติย (งานวิจัยปกติ

)ย :งานวิจัยแบบ AAR

(วิธีการย ตั้งสมมติฐาน ออกแบบการวิจัย เก็บข้อมูล)ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย :ออกแบบกิจกรรมที่เฝ้าต้องการทำย ลงมือทำกิจกรรมย เอาสิ่งที่ทำมาคุยกัน
วางแผนทำต่อย

(สิ่งที่ทำให้บรรลุเป้าหมายย สังเคราะห์ข้อมูลโดยอิงทฤษฎี)ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย :เวทีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจากกิจกรรมที่ทำมาถอดบทเรียน
และฟื้นฟูบรรยากาศเดิมให้คืนมา

ย ย ย ย ย ย กิจกรรม AAR นี้ถ้าจะเปรียบเทียบก็เหมือนกับการดูละครที่เป็นซีรีส์ย ย เมื่อดูหลายๆ ตอนจนจบก็จะเข้าใจเรื่องทั้งหมดย ย กิจกรรม AAR
ที่เอามาร้อยให้ต่อเนื่องกัน และให้จบด้วยการสังเคราะห์ให้เกิดความเข้าใจเช่นนี้ย ย ทำทำจะดีกว่าโครงการปกติ
เพราะได้ผลที่เกิดกับคนหลายคนและขยายไปทั้งชุมชนด้วยย ย ดีกว่าดูละครเพราะเป็นเรื่องจริงของเขาย ย ไม่ใช่เรื่องแต่งของคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากเขา

ย ย ย ย ย ย โครงการนี้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่กลางปี 2550ย และ สกว. ได้สนับสนุนทุนกิจกรรมรูปแบบนี้ไปจำนวนมากย ย มีคนร่วมนับได้หลายพันคนย ย
โครงการได้รับการตอบรับจากชาวบ้านว่าเป็นกิจกรรมที่ดีและเหมาะกับการทำงานชุมชนมากย เพราะได้คิดวางแผนทำร่วมกันย
เกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นเจ้าของย ย สิ่งที่ สกว. ค้นพบคือ AAR ทำให้คนที่เคยมี โ ย พื้นที่ทางสังคมโ ย อยู่แยกกัน (อาจจะด้วยเงื่อนไขทางสังคม-ศาสนา เช่น
หญิง-ชาย) ได้มีโอกาสฟังกันอย่างลึกซึ้งย ย ทำให้เปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อกัน ที่เดิมอาจจะไม่ค่อยดีนักในบางเรื่องย ย ทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจกันมากขึ้นย ย เกิด social
service เช่น กิจกรรมร่วมกันดูแลกลุ่มสตรีที่ได้รับผลกระทบย ย ข้อเสนอที่สำคัญสำหรับเรา (สกว.) คือย
งานนี้ไม่ใช่แค่เพียงการเอากิจกรรมมาเป็นกระบวนการวิจัยอย่างเดียว แต่ได้งานพัฒนาสังคมไปพร้อมๆ กันด้วยเลย

ย ย ย ย ย ย สมาชิกบางท่านคงยังงอแงว่าเรื่องนี้เป็นวิจัยได้อย่างไรย ย ไม่เป็นไรครับย ย คบกับ สกว. ไปเรื่อยๆ สักวันก็จะรู้ว่ามื่ออะไรอื่นประเภทขวนขวายอีกมาก
ย ย ย ย ย ย สมาชิกที่สนใจงานวิจัยเพื่อพัฒนาจากฐานรากย ย กรุณาเข้าไปเพิ่มเติมข้อมูลตนเองที่ biodatay ย ในส่วนประวัติส่วนตัวย ย เมื่อ สกว. มีการจัดประชุมหรือ
field trip ทีม biodata จะคัดเลือกหาผู้โชคดีที่ สกว. จะ sponsor ให้เดินทางไปด้วยย ย

ย ย ย ย ย ย ข้อมูลถึงวันที่ 5 มิถุนายน มีผู้ลงทะเบียนทั้งสิ้น 5,707 รายย ย ย เพิ่มจากสัปดาห์ที่แล้ว 44 รายย ย มหาวิทยาลัยที่มาลงทะเบียนเพิ่มมากที่สุดคือ
มหาวิทยาลัยมหิดลย ย จำนวนย ย 20 ราย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

5 มิถุนายน 2551

<http://biodata.trf.or.th>

<http://elibrary.trf.or.th>

ย